

Om konsten att idrotta

Av Ulla-Britt Wendel

Utänför paradentrén till nya Ullevi står en skulptur med tre friidrottsmän i full aktion; en hinderlöpare, en höjdhoppare och en stavhoppare. Löparen tar ett steg över häcken, höjdhopparen är på väg upp mot ribban och stavhopparen har släppt staven och svävar fritt. De är inramade som i ett litet rum, och därmed förenas de i sitt idrottsutövande. Men på samma gång är de också tre individer som gör separata prestationer. Musklerna är i anspänning för att kunna göra den där optimala insatsen. Man kan också ana att nerverna dallrar likt ribban som till varje pris ska besegras. De tävlar om att bli den främsta i sina respektive idrottsgrenar.

För att vinna och därmed bli bäst är väl ändå det som hägrar för en idrottsutövare? Skulpturen placerades på sin plats i samband med Friidrotts-VM i Göteborg 1995. Bakom skulpturen ligger många timmars studier av idrottande kroppar, mestadels via inspelade videofilmer. Om och om igen har filmerna spolats fram och tillbaka. Kropparna har sedan tecknats av och därefter har figurer formats av stabila händer som är vana att gestalta och att tolka kroppar i rörelse. Figurerna har först gjorts i lera, sedan förts över till gipsform och slutligen gjutits i brons.

Thord Tammings, som har skapat skulpturen, har själv

Thord Tamming framför sitt verk Hagas historia.

ett livslångt intresse för olika idrottsgrenar. Exempelvis har han varit en duktig fotbollsmålväkt i yngre dagar och han har också tävlat i terränglöpning. I sitt konstnärskap vill han framförallt framhålla den estetiska sidan av idrott.

– I det stora hela har idrotten och sporten blivit mer och mer aggressiv, tycker Thord. Därför är det viktigt att ta fram andra aspekter; att peka på det vackra i själva utövandet.

Uppdraget att göra Friidrottsskulpturen fick han bara något år innan den skulle stå klar så det var verkligen bråda dagar för honom att hinna bli färdig i tid. In i det sista polerade han de sista detaljerna i ungefär trettiogradig värme, för visst minns vi göteborgare hur varmt det var de där augustidagarna sommaren 1995? Själva monteringen var en slitsam och tung process med obekvämlig arbetsställning eftersom skulpturgruppen skulle placeras på en över tre meter hög sockel av sten. Det krävdes tio säckar betong för att få stensockeln att stå stadigt, och på sockeln monterades sedan själva skulpturen. I utsatt

tid blev han klar och gavs också möjlighet att själv se en del av tävlingarna inne på Ullevi. Bland publiken fick Thord vid ett tillfälle se författaren Per Olof Enquist ta plats nära honom själv på läktaren. Det kändes stort eftersom Thord mindes honom som en mycket lovande höjdhoppare på 1950-talet då han själv var ung. Enquist, som är fem år äldre än Thord, var på sin tid en av Sveriges fem bästa höjdhoppare men valde en annan bana än idrott och har ju blivit en av Sveriges främste författare. Så visst har han fortsatt att satsa högt.

Skulptören Thord Tamming har, förutom Ullevi-skulpturen, i sin konst även skildrat andra kroppar som utövar idrott i någon form. Hans ateljé rymmer skulpturer av boxare, stavhoppare och ishockeyspelare – plus flera andra idrottsutövare också.

– Min favoritsport nuförtiden är bandy, säger han.

Thord uppskattar alldeles särskilt de vackra rörelser som just bandyspelet bjuder på. Han är en hängiven ”fan” av IFK Kungälv och vill sällan missa deras hemmamatcher.

Thord Tamming var också den som instiftade Bandykulturpriset 2012. Det är ett pris som delas ut till en bandyspelare som gjort betydande insatser inom sin sport. Än så länge är det bara den legendariske idrottsmannen Torbjörn Ek som fått denna utmärkelse, men sorgligt nog postumt. Hans änka fick ta emot priset, som består av en bronsplakett som Thord har skapat.

Hans eget idrottsintresse, och färdighet, har bland annat resulterat i att han under några månader i sin ungdom provtränade i ÖIS. Gunnar Gren var tränare vid den här tiden och en av spelarna i laget var Agne Simonson. Thord var en lovande fotbollsspelare men så småningom kom konsten att ta överhand i hans liv.

– Där jag växte upp, på landet, var det naturligt att alla barn och ungdomar höll på med fotboll. Det fanns ju inte så mycket annat att göra, konstaterar han.

Men med tiden, och då han hade flyttat till storstaden, fanns det många fler intressen att odla.

Men takterna, när det gäller fotboll, sitter fortfarande i! Lite blygsamt berättar han om den insats som han gjorde häromåret när han spelade med några ungdomar i sin hemtrakt.

– Jag var målvakt och gjorde nog lite succé för de var inte beredda på att jag var så bra som jag var. Men blessyrerna blev många efter den matchen, vill jag lova, för kroppen är ju inte längre så ung och smidig.

Thords intresse för skulpturkonst väcktes i unga år. Redan när han gick på realskolan blev han intresserad, mycket tack vare en inspirerande lärare. Men att satsa på konststudier efter avslutad realskola var det inte tal om. Föräldrarna påverkade honom att satsa på ett ”riktigt” jobb. Så det blev arbete på tullverket med uniform och allt! Men på kvällarna åkte uniformen av och jeansen på! Då bar det iväg till konstskolans kvällskurs eller besök på Konstmuseet för att insupa inspiration. Thord kände sig så lycklig när hans konstnärliga ådra fick blomma ut, om så bara dessa kvällar när hans arbete för brödfödan var avklarat. Att sedan våga ta steget till att helt satsa på konsten var ett beslut som sakta växte fram.

Så efter några år åkte uniformen av för gott och det blev studier på bland annat Valand. Många år senare blev han också rektor på sin gamla skola. Då fick hans eget konstnärskap stå tillbaka eftersom en rektorstjänst till största del handlar om administration. Men till skillnad från att leva som ”fri” konstnär innebär en rektorstjänst också en stabil inkomst.

– Men arbetet som rektor var ganska otacksamt, summerar han. Man blir som en sorts byråkrat i den rollen.

När jag besöker Thord en vacker höstdag står det en windsurfare, av brons, på en transportvagn i anslutning till det gjuteri som han har på sin tomt. Windsurfaren ska snart förenas med sitt segel och därefter transporteras till Varberg. Där ska skulpturen sättas upp inom kort i ett centralt beläget bostadsområde. Ännu en idrottsfigur är därmed i hamn. Och i Tords ateljé finns modeller till åtskilligt fler. Men det är inte bara idrottskroppar som ingår i hans repertoar. Bland många olika motiv särskiljer jag bland annat djur och skulpturer med ett starkt politiskt budskap. Av de modeller som finns i hans ateljé har en del också blivit fullskaliga skulpturer och placerade i offentlig miljö. Skulpturen Solidaritet, som är placerad på Gamlestadens bibliotek här i Göteborg, är ett av dessa verk och i det blottas Thords djupa samhällsengagemang.

Hans hem genomsyras av konstnärlig närvaro och kreativitet; inte bara egna alster finns utplacerade i det hus som han varsamt har renoverat och byggt till. Många konstnärsvänner har också försett honom med akvareller och oljemålningar som finns i snart sagt varje vrå. Alla konstverk i hans hem har sin historia som Thord också gärna berättar om. Och kärleken till konsten lyser igenom hans berättelser om de konstnärer vars liv ibland har varit kantade av svårigheter av olika slag. Jag förstår att just kamratskapet med kollegor har betytt mycket för honom under alla år.

Även om Thord har passerat pensionsåldern är han fortfarande en mycket aktiv konstnär. Han har också flera förtroendeuppdrag som sakkunnig i olika stipendiestiftelser. Därmed är han en extra frekvent gäst på konstutställningar och konstskolor för att komma i kontakt med tänkbara stipendiater. Delvis kanske dessa uppdrag bidrar till att hålla honom vital. Det är svårt att ta in att mannen jag precis har intervjuat i år fyller 75 år. Men så är det och det är bara att gratulera honom å det varmaste!

